

Foto MC

Skupen glasbeni poklon Zorku Hareju v tržaški stolnici

Uvodnik

Jurij Paljk

Za gospodarstvo!

Minuli ponedeljek, 13. t. m., so se v Ljubljani vodje zamejskih gospodarskih organizacij srečali s slovenskim predsednikom vlade Marjanom Šarcem in predstavniki ministrstva Republike Slovenije za gospodarski razvoj. Predsednik Slovenskega deželne gospodarskega združenja v Furlaniji Julijski krajini (SDGZ) Robert Frandolič je po srečanju za medije povedal, da je bil sestanek koristen, ponovil je, da narodna manjšina v Italiji ne bo preživela brez dobrega in trdnega gospodarstva, da so s slovensko vlado ustanovili delovno skupino, v katero bodo vključeni vsi, ki bi lahko na kateri koli način pripomogli k razvoju gospodarstva v zamejstvu. Slišali smo, da slovenske narodne skupnosti v Italiji, na Avstrijskem, na Madžarskem in na Hrvaškem ne bodo mogle v nedogled živeti samo od kulture in ne od športa ter, dodajmo mi, od zunanje pomoči. Predsednik SDGZ Robert Frandolič se je na sestanku naslonil na raziskavo Slovenskega raziskovalnega inštituta o slovenskih podjetjih v Italiji, ki zgovorno pokaže tako sliko, ki našemu gospodarstvu ne obeta veliko dobrega; večina slovenskih podjetij v Italiji je družinskega značaja, premalo je srednjih in večjih podjetij, kar ima za posledico, da naši mladi odhajajo na tuj, kot je posledica, da vse manj slovenskih ljudi dobi zaposlitev pri nas in se zato odseljujejo. Beneška Slovenija je najbolj zgovoren prikaz, kako neko območje umira na vseh ravneh, ker mladi ljudje in ljudje srednjih let doma ne dobijo zaposlitve in zato odhajajo od doma. Moramo pa biti zaskrbljeni tudi zaradi stanja na Goriškem in Tržaškem: nikjer ni namreč rožnato. Zato upamo, da se bo s srečanja naših gospodarstvenikov s slovensko vlado razvilo nekaj konkretnega, da ne bo ostalo vse samo pri dobronamernih besedah!

Recenzija Keržetove knjige o Mahniču

Mahniča je vredno поблиže spoznati!

Ne vem, kje sem se prvič srečal z imenom dr. Antona Mahniča, vsekakor pa se dobro spomnim, da je šlo za negativno mnenje. To ni nič čudnega, saj je na Slovenskem, morda zlasti na Primorskem, mnenje o tem velikem možu najprej goriške, nato pa krške (otok Krk) in hrvaške Cerkve, zelo slabo, kakor nam je povedal tudi postulator za njegovo beatifikacijo, sicer pa škofijski tajnik mag. Saša Ilijič. Ko sem pripravljal svoje diplomsko delo o nadškofu Zornu, seveda nisem mogel mimo njegovega, to lahko z gotovostjo trdimo, najtesnejšega sodelavca. Že tedaj so mi dejstva pokazala precej drugačno sliko msgr. Mahniča, kar seveda ni bilo v skladu s splošno razširjenim mnenjem tudi naših uveljavljenih duhovnikov. Ko sem torej enemu od teh izrazil pomisleke ob predavanju akademika Kosa, ki je Mahniča odpravil nekako z levo roko, sem dobil v odgovor, češ če nisem vendarle bral tega, kar je pisal v *Rimskem katoliku*, ki je bil pravzaprav slovenska različica nadškofijskega glasila, ki je izhajalo v latinščini, *Folium periodicum archidioeceseos Goritensis*. Ravno tu je glavna težava - ker sem bral! Ko se obravnava neko zgodovinsko obdobje, se je treba čim bolj osvoboditi očal današnjega časa in se skušati čim bolj spustiti v tisto obdobje, da bi nekako razumeli delovanje oseb, ki so v naših raziskavah oz. so kakorkoli sodelovale z "glavnim junakom" naših raziskav, pa naj je šlo za pozitivno ali negativno naravnane do naše osrednje osebnosti, v mojem primeru za msgr. Zorna.

/str. 15
Andrej Vončina

Sv. Just / Božičnica ZCPZ Čuj, o preljubi sosed moj ...

Dolgoletni trud za vrednotenje lokalne zborovske stvarnosti in slovenskega zborovskega repertoarja je bilo glavno sporočilo letošnjega pevskega voščila oz. tradicionalnega božičnega koncerta, ki ga je v nedeljo, 12. januarja 2020, priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu. Tako je v uvodu povedala predsednica ZCPZ Rossana Paliaga, ki je pozdravila prisotne predstavnike političnih, kulturnih ter verskih oblasti in se zahvalila vsem, ki so pripomogli k uresničitvi takega slavnostnega dogodka. Zahvala gre najprej koordinatorski glasbenega večera Janku Banu in nato vsem dirigentom in instrumentalistom, ki so prispevali k uresničitvi umetniškega načrta, nastopajočim zborom in številnim pevcem zveze, ki so z veseljem pristopili k sodelovanju in tako sooblikovali tako občuten koncert.

/str. 11
MC

O centru za pribežnike pri Banih Kako in kaj z nekdanjo vojašnico?

Šlo je za vihar v kozarcu vode, ki ga je s svojo izjavo sprožil tržaški župan. Tako bi lahko ocenili (nepremišljen?) spodrsrljaj v komunikaciji med Robertom Dipiazom in tiskom glede možne ureditve zbirnega centra za repatriacijo nezakonitih priseljencev v nekdanji vojašnici pri Banih. Njegova izjava je izzvala reakcijo tamkajšnje vaše skupnosti. Na sestanku v prostorih banovskega društva SKD Grad ni bilo dovolj prostora za vse poslušalce.

Nasprotovanje centru za pribežnike pri Banih
Udeleženci so se umirjeno in omikano izrekli proti ureditvi središča "zaporniškega tipa" za pribežnike pri Banih, saj, kot naj bi dokazovale izkušnje, "vodijo tovrstni centri pribežnike v obup in je tudi njihov učinek zelo vprašljiv". Izpostavljeno je bilo tudi, da župan, s tem da ponuja območje, ki je državna in ne občinska last, dela račune brez krčmarja.

/str. 10
Matej Caharija

Pogovor

Edvina Novak o
svoji življenjski
in podjetniški
poti v založništvu
in o navezanosti
na domači kraj
Dekane

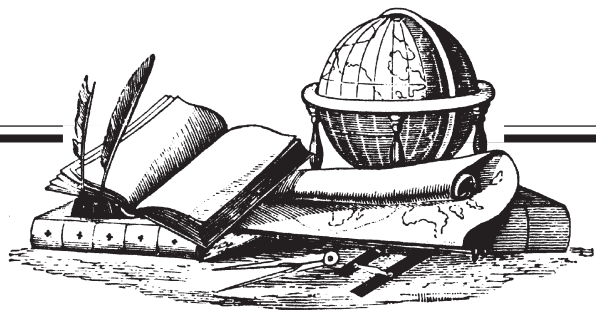
3

Pogovor

Giulia Černic iz
Doberdoba,
študentka v
Ljubljani,
o svojem študiju
in kulturnem
delovanju

9

Reforma vsedržavnega volilnega zakona

Zakon naj upošteva obveze do Slovencev v Italiji

Politično volilnem dogovoru, ki sta ga Demokratska stranka in stranka Slovenska skupnost podpisali 23. februarja 2018 pred političnimi in deželnimi volitvami, je med drugim zapisano, da se "Demokratska stranka obvezuje, da bo skupno s stranko Slovenska skupnost izoblikovala in podpirala tak predlog reforme volilne zakonodaje za senat in poslansko zbornico, ki naj predvideva olajšano izvolitev zastopnikov slovenske manjšine v obe veji parlamenta v smislu zakona

38/2001 in ob upoštevanju obstoječih zakonskih določil za volitve evropskega parlamenta in deželnega sveta FJK. Poleg tega je potrebno načrtovati spremembo ustave, ki bo zapečatila pravico slovenske narodne manjšine do lastne zastopanosti v italijanskem parlamentu". Obveza načelno sledi temu, kar je zapisano v zaščitnem zakonu iz leta 2001. V teh dneh se je v poslanski zbornici pojavil zakonski osnutek reforme volilnega zakona, ki po poročanju medijev uživa podporo glavnine vladnih sil, ven-

dar še zdaleč ne upošteva komaj navedenih smernic in torej ne odgovarja obvezam v odnosu do slovenske narodne skupnosti v Italiji. Stranka Slovenska skupnost je že uradno zaprosila za sodelovanje v fazi avdicij v pristojnih parlamentarnih komisijah, ki bodo najbrž potekale že v prihodnjih tednih. Napovedano politično soočenje med SSK in DS na deželni ravni pa bo že prva priloženost, da stranki uskladiata svoje poglede v smislu dogovorjenih obvez.

Igor Gabrovce

Uspešno izpeljana pobuda

Zadovoljstvo SSO ob registraciji podpisov za Minority SafePack

Ob novici, da je Evropska komisija registrirala zbrane podpise v podporo pobudi Minority SafePack, ki je potekala v sklopu manjšinske organizacije FUEN, SSO kot članica FUEN ocenjuje, da je

to pomembna zmaga narodnih in jezikovnih manjšin, s katero pozivajo Evropsko unijo, naj udejanji enakovredna merila zaščite manjšin med svojimi članicami. SSO izraža zadovoljstvo, da je tudi

slovenska narodna skupnost v Italiji prispevala k uspehu te pomembne evropske pobude, v kateri sta se konkretno izrazila solidarnost in sodelovanje med narodnimi in jezikovnimi manjšinami.

Profil ima 1,25 milijona prebivalcev

Sloenci na družbenih omrežjih

Profil na vsaj enem družbenem omrežju ima 82 % prebivalcev Slovenije v starosti od 16 do 74 let, je v okviru raziskave Media+ ugotovila družba Valicon. To pomeni 1,25 milijona ljudi oz. okoli 60 % vseh prebivalcev v državi, poroča STA. Na družbenih omrežjih ljudje preživijo vsaj eno uro na dan. Še malenkost več je uporabnikov storitev klepeta, katerih število dosega 1,39 milijona, kažejo najnovejši podatki raziskave za leto 2019. Po lastni oceni uporabniki v povprečju na družbenih omrežjih preživijo vsaj eno uro na dan. To je najpogostejši odgovor v raziskavi, medtem ko je aritmetična sredina nekaj več kot 80 minut dnevno, pojasnjujejo v Valiconu. Največ uporabnikov je navzočih na največjem svetovnem družbenem omrežju Facebook. Skoraj milijon prebivalcev Slovenije ima, sodeč po rezultatih raziskave, svoj profil na tem omrežju. Daleč zadaj je s 450.500 uporabniki Instagram, na Twitterju je uporabnikov iz Slovenije 208.500, na Pinterestu 180.500, na LinkedInu pa 161.000. Dnevno sicer Facebook uporablja že blizu 800.000 prebivalcev, Instagram pa blizu 300.000. Ti dve omrežji prepričljivo vodita v številu dnevnih uporabnikov. Twitter na tretjem mestu uporablja dnevno le 52.000 prebivalcev. Vsa omrežja se sicer še naprej širijo, najhitreje pa raste uporaba Instagrama: predlanskim je bilo uporabnikov Instagrama 397.000, v letu 2016 pa več kot

polovico manj kot lani. Število uporabnikov Facebooka se je glede na predlani povečalo za 55.000, Twitterja pa za 10.500. Starostno gledano je Facebook po podatkih Valicona najbolj uravnotežen, saj je struktura njegovih uporabnikov zelo podobna povprečni strukturi slovenske populacije. Pri uporabi ostalih omrežij precej bolj prevladujejo mlajši, najbolj plat-

sto med storitvami klepeta, je medtem lani glede na leto 2018 v Sloveniji izgubil 26.000 uporabnikov. Snapchat je ostal pri 250.000 uporabnikih, kar je okvirno toliko kot v letu 2018. Pri dnevni uporabi pa je Snapchat višje in s 161.000 dnevnimi uporabniki zaostaja le za Viberjem, ki jih ima 188.000. Tretji je Whatsapp s 86.000 dnevnimi uporabniki, četrti pa

forma za zmenke Tinder (skoraj 90 % uporabnikov je mlajših od 40 let), sledita pa Instagram in Pinterest (dobri dve tretjini je mlajših od 40 let). Med storitvami klepeta je prepričljivo na prvem mestu Viber, ki je imel v letu 2019 531.500 uporabnikov, število uporabnikov pa se je glede na leto 2018 povečalo za 55.500. Raste tudi storitev Whatsapp, število njenih uporabnikov pa se je povečalo za 34.000 na 243.500. Skype, ki s 334.000 uporabniki zaseda drugo me-

Skype s 53.000. Glede na to, kje neka generacija najbolj izstopa, sta za babyboom generacijo, rojeno v letih po drugi svetovni vojni do sredine 60. let minulega stoletja, tipična Facebook in Skype, za generacijo X, rojeno med sredino 60. let in začetkom 80. let minulega stoletja, LinkedIn in Viber, za generacijo Y, rojeno v letih od začetka 80. let do druge polovice 90. let, Tinder in Telegram, za generacijo Z, rojeno po tem času, pa Tumblr in Snapchat, še ugotavlja Valicon.

Zasedanje državnega sveta FISC Novi predsednik združenja je Mauro Ungaro

Minuli teden je bilo v Rimu zasedanje novoizvoljenega državnega sveta Italijanskega državnega združenja katoliških tednikov FISC, na katerem so delegati iz vse Italije izbrali novo vodstvo. Za no-

Italiji. Kot Novi glas moramo svojo hvaležnost priznati predsedniku krovnih organizacij Kseniji Dobrila in Walterju Bandlju, slovenski senatorki v Rimu Tatjani Rojc in še prej Tamari Blažina ter Bojanu Brezigarju, ki so vsi poma-

Foto JMP

vega predsednika združenja FISC, katerega edini slovenski član je naš Novi glas, je bil izvoljen dosedanji tajnik in naš kolega goriškega katoliškega tednika Voce Isontina Mauro Ungaro. Za vodjo izjemno pomembnega koordinatorja administratorjev naših tednikov pa je bil potrjen Sergio Criveller iz Trevisa, kateremu gre tudi zasluga za uspešna pogajanja z vlado, ko je šlo za uvrstitev naših tednikov v nov zakon o medijih v

gali, da slovenski tisk v Italiji ni ostal izzzvzet iz zakona o medijih, kot se moramo zahvaliti tudi vsem tistim politikom, ki so imeli posluh za demokracijo in raznolikost. Simone Incicco iz kraja San Benedetto del Tronto, Chiara Genisio iz Turina, Mauro Ungaro iz Gorice, g. Oronzo Marraffa iz Castellanete ter g. Enzo Gabrieli iz Co-

senze bodo člani novega, ožjega vodstva združenja FISC, ki zajema več kot 180 italijanskih katoliških tednikov v tiskani obliki in tudi tistih, ki so prisotni samo na svetovnem spletu.

"Če lahko že na začetku svojega dela kaj povem, potem bom rekel, da bo moje vodstvo označevalo skupno delo pod naslovom *Hotiiti skupaj*, različni smo si, posamezne stvarnosti so bogastvo in na tem gre graditi. Pomembno je, da naši časopisi poročajo, pišejo in predvsem pričujejo o posameznih območjih in krajevnih Cerkvah, prav tako pa je tudi pomembno, da se prilagajamo časom, da se posodabljam, da znamo danes s sodobno govorico in slogom nagovarjati sočloveka. Ne morem niti mimo dejstva, da se bomo v prihodnje morali vse bolj povezovati, iskati skupne sinergije, še bolj bomo morali sodelovati, vse bolj pa se bomo morali posluževati multimedijjskih sredstev, kot bomo morali še bolj predstavljati dobrodelne organizacije in krajeve Cerkve", je povedal v svojem predstavitevem govoru državnemu svetu FISC Mauro Ungaro.

JUP

Prejeli smo

Pismo Borisa Pahorja predsedniku SSO

Spoštovani gospod predsednik Walter Bandelj, dovolite mi, prosim, da Vam izrazim svojo željo, katero bom natanko kakor Vam izrazil tudi gospe predsednici Slovenske kulturno-gospodarske zveze Kseniji Dobrila. Gre za željo, da bi – v primeru, da nam bo italijanska država vrnila Narodni dom – moja knjižnica, ki je zdaj v Kulturnem domu Prosek-Kontovel, prišla v slovenski Narodni

dom. Naj Vam razložim, da sem za svoje knjige, katerih je dobrih dva tisoč, dolgo iskal prostor in mi je k sreči pomagalo predsedstvo Kulturnega doma na Proseku. Kot pisatelj, ki se je rodil v Trstu, kot član slovenske skupnosti, ki je kot sedemleten deček s svojo sestro Evelino, štiriletno deklico, prisostvoval eno celo popoldne gorečemu Narodnemu domu, in kot pisatelj, ki sem prispeval skupaj

z Alojzijem Rebulo k obnovitvi kulturnega življenja, ki nam ga je bil fašizem popolnoma uničil, sodim, da bo moja izražena želja uslišana od obeh organizacij, ki skrbita za našo kulturo.

Iskreno upam, da bosta vajini organizaciji imeli mojo željo za upravičeno, kakor sta mi jo, naj tukaj povem, priznala kot upravičeno vodstvo Kulturnega doma Prosek-Kontovel in gospa Majovski, ki že od začetka skrbi, da bi bila moja knjižnica urejena na podlagi novih, modernih metod. Vnaprej se Vam zahvaljujem, spoštovani gospod predsednik, in Vas prisrčno pozdravljam.

Boris Pahor

Povejmo na glas

Vse močnejše spodkopavanje miru

Kar se zadnje čase dogaja na Bližnjem vzhodu in v Libiji, ko se stopnjuje uporaba sile, je vsekakor znamenje, ki vzbuja skrb. Dejstvo je, da smo priče odiranja miru nekam na rob, kot bi želeli odvračati nerabno stvar, ki nam je v napoto. Ni namen tega zapisa podrobno razčlenjevati vsem še kako znane vojaške dogodke, pri katerih ni mogoče spregledati podatka, da so na obeh vse bolj vročih žariščih na delu sile od zunaj, se pravi velesile, ki skušajo z vsemi sredstvi uveljaviti svoj vpliv in utrditi svojo prisotnost kjer koli na svetu. Zagrizena tekma za prvo mesto jih sili v prekomerno aktivno delovanje, pri čemer se je mogoče vprašati, ali ni mogoče sprediti, kako je ta tekma nepotrebna in kako bo vsem prinesla velikansko škodo, predvsem pa bo ogrožala mir. Mir, brez katerega se rušijo vse vrednote druga za drugo, mir, brez katerega ne more biti srečnega življenja, razumevanja med narodi in izgrajevanja smiselne prihodnosti. Tako pa se je na način res nevarnega poigravanja z mirom "izkazal" predsednik Trump, in to z dobesednim izbrisom iranskega generala Sulejmanija na iraških tleh, torej z napadom, ki ni imel podpore v najvišjih institucijah ameriške države. Mimogrede, sploh ni težko opaziti, da je to storil zaradi morebitnega odpoklica, ki mu grozi, saj zunanja zaostreitev zgodovinsko preverjeno lahko odmakne pozornost domačega javnega mnenja od notranjih zadev. Naj bo tako ali drugače, skrajno nespodbudna je resnica, da je na prizorišče

zelo odločno stopila uporaba vojaške sile, kar je zagotovo daleč najslabše, kar se nam je moglo zgoditi. Uporaba vojaške sile, ki je največje možno nasprotje miru in njegovih dobrin. Uporaba sile, ki je v osnovi nesmiselna, ker uničuje in izničuje, uničuje materialne dobrine, kar pa je najhujše, pušča za sabo žrtve v obliki ljudi, ki jih ni mogoče obnoviti oziroma jih oživiti. Uporaba sile je smrt človečnosti, smrt dogovarjanja, sporazumevanja in bi bilo prav, da bi jo kot takšno enkrat za vselej opredelili in jo odstranili iz svojega razmišljanja in ukrepanja. Vprašanje je samo, ali bodo najnovejši dogodki na Bližnjem vzhodu in v Libiji v milijonskih in milijardnih ljudskih množicah okrepili agresivnost ali pa se bo zgodilo obratno. To si je nujno še kako želeli, čeprav ne bo tako enostavno, ker se že oglašajo komentariji, polni obžalovanja, ker diplomacija kot prizadevanje za mir nima v sedanjih vojaških napetostih nikakršne moči in z njo ne moremo povečati našega vpliva na terenu. Se bomo zato kar vsi vprek pričeli posluževati uporabe vojaške sile? Je mir potemtako nekoristen in je bolje ne z njim izgubljati časa? Smo res prepričani, da miru ne moremo trajno doseči, ker pač nastanejo situacije, ko je uporaba sile neizbežna? Če bi mislili tako, bi mir že kar vnaprej pokopali in se odrekli svojemu poslanstvu, ki nikakor ne morejo biti vojne in ne more biti odpor do iskanja dogovora, in to med vsemi ljudmi tega sveta.

Janez Povše

Kratke

Bratsko srečanje ob jasicah

Tradicionalno bratsko srečanje ob jasicah, ki ga organizirata bratstvo Frančiškovega svetnega reda iz Gorice in Nove Gorice, bo letos potekalo **v soboto, 18. januarja 2020**, ob 16. uri v kapucinski cerkvi v Gorici pod naslovom "Graditelji miru z betlehemskim angelom". Na srečanju, ki ga bodo popestrili pričevanja in glasba, želijo prireditelji letos poudariti, da samo tisti, ki pozna preteklost, lahko razume sedanost in načrtuje prihodnost našega mesta brez zidov in meja. O meji med Gorico in Novo Gorico bodo spregovorili Giulia Paglavac, Lojze Podbersič in Marjan Ščuka. Pričevanje o Caritas Baby Hospital iz Betlehema pa bo navzočim podarila sestra Donatella Lessio. Sledi sveta maša, ki jo bo vodil goriški nadškof msgr. Carlo Roberto Maria Redaelli.

Eriki Jazbar 32. Nagrado Dušana Černeta

Nagrada Dušana Černeta za leto 2019 bo **v četrtek, 23. januarja**, prejela goriška javna delavka in časnikarka Erika Jazbar. Nagrado vsako leto podeljuje poseben odbor pri Knjižnici Dušana Černeta v Trstu kot priznanje Slovincu oz. Slovenki ali slovenski organizaciji v Italiji, ki si prizadeva za ideale, za katere se je zavzemal časnikar in politik Dušan Černe (1916–1975): za slovenstvo, demokracijo in krščanstvo. To bo že 32. podelitev nagrade, ki se je rodila leta 1976, ko jo je kot prvi prejel beneški časnik Dom. Do izročitve nagrade bo prišlo, kot rečeno, v četrtek, 23. januarja, v teku krajše slovesnosti v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici ob 20. uri, torej pred Srečanjem pod lipami. Tokrat bo posvečeno študiji prof. Iva Keržeta o škofu Antonu Mahničju, ki je nedavno izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Ravno Srečanja pod lipami in Goriška Mohorjeva družba sta dve področji, kjer posebno izstopa vloga najnovejše nagrajenke. Na slovesnosti bodo spregovorili predsednica Kulturnega centra Lojze Bratuž Franka Žgavec, predsednik Goriške Mohorjeve družbe msgr. Renato Podbersič in predstavniki Knjižnice Dušana Černeta.

Jubilejna Zlata grla 2020

Ob koncu marca 2020 bo v Gorici potekala jubilejna, dvajseta revija otroških in mladinskih pevskih zborov Zlata grla, ki jo organizirata Prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela in Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica. Dogodek bo zato praznično obarvan. Samo revijo bodo spremljali še drugi dogodki, ki se bodo vrstili **od 27. do 29. marca 2020**. V petek, 27. marca, bo ob 20. uri v Gorici Koncert zlatih, na katerem bodo nastopili odlični mladinski zbori iz Slovenije in Italije, ki so se s svojimi uspehi izkazali na državnih in mednarodnih ravni. V soboto, 28. marca, bo Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici prizorišče jubilejne 20. revije otroških in mladinskih pevskih zborov. Tekmovalnemu koncertu ob 15. uri bo sledil netekmovalni koncert ob 17.30. Na revijo se zbori lahko prijavijo do 22. februarja 2020. V nedeljo, 29. marca, se bo praznovanje nadaljevalo ob 15. uri: na sporedu so delavnice s priznanimi zborovodji in pevskimi pedagogi, ki bodo s pevci raziskovali glasbeni svet tudi preko igre, giba in drugih izraznih govoric. Na delavnice, ki so namenjene osnovnošolskim in srednješolskim pevcem, se lahko prijavijo zbori ali posamezni pevci. Podrobne informacije o poteku delavnic bodo znane do konca januarja. Tridnevno srečanje se bo sklenilo 29. marca ob 17.30 s prireditvijo, na kateri se bodo s skupnim petjem predstavili udeleženci delavnic. Sledilo bo praznovanje s posebnim presenečenjem. Na našem portalu (www.noviglas.eu) objavljamo razpis revije.

SKRD JADRO, SKRŠD TRŽIČ in ŽePZ IZ RONK
v sodelovanju z **ŽUPNIJO SV. LOVRENCA**
vabijo na

40. KONCERT BOŽIČNIH PESMI

v nedeljo, 19. januarja 2020, ob 15.30
v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah

NASTOPATA

ŽePZ Anima UNITRI N. Gorica

(vodi Jožica Golob, klavirska spremljava: Anica Furlan)
in **Osnovnošolski zbor iz Romjana**
(vodi Lucija Lavrenčič)

GORICA Redni občni zbor Skupnosti družin Sončnica

Zagnano v tretje desetletje plodnega delovanja!

Leto 2019 je bilo za Skupnost družin Sončnica zaznamovano s praznovanji ob 20. obletnici društva, ki ima sedež v Močnikovem domu ob cerkvi sv. Ivana v Gorici. Tam je v nedeljo, 12. januarja 2020, tudi potekal redni letni občni zbor. Po uvodnem pozdravu predsednice Katherine Ferletič je odbornica in prva predsednica skupnosti Mirjam Bratina v poročilu upravnega odbora orisala delovanje v prejšnjem letu, ki se je januarja začelo z občnim zborom, februarja in marca pa uspešno nadaljevalo z nizom predavanj (Andreja Poljanec o starševstvu, Katja Kogej o naravnih poteh do zdravja, Domen Strmšnik o "življenju na avtopilotu", Sanja Rozman o zasvojenosti z delom). Okroglo obletnico delovanja so 13. junija obeležili z okroglo mizo o prehojeni poti in vlogi družine danes na Srečanju pod lipami v Kulturnem centru Lojze Bratuž ter naslednjo nedeljo s sveto mašo. Tudi lani je potekal že tradicionalni cikel telovadbe na prostem, ki ga vodi prof. Aldo Rupel. V poletnem

času je v sodelovanju z AŠD Olympia in Mladinskim domom potekalo v Zavodu Sv. Družine poletno središče Srečanja. Za cilj poletnega potovanja, tudi tokrat nadvse pestrega in uspešnega, so lani izbrali manj znane kraje Lacija. Družine

celo leto intenzivno pripravljala nov mladinski muzikal, O'Klapica pa je pripravila miklavževanje za otroke. Člani skupnosti družin, ki je članica Zveze slovenske katoliške prosvete, so se med drugim redno udeleževali sestankov ZSKP. Sle-

z manjšimi otroki so konec marca organizirale "postni dan družine" s pričevanjem zakoncev Vidic, nato letovanje v koči sv. Jožefa v Žabnicah, duhovni vikend konec avgusta na Vojškem, ob koncu decembra pa srečanje z zakoncema Čušin. Gledališka skupina O'Klape je

dila sta blagajniško poročilo (Marjan Vogrič) in poročilo nadzornega odbora (Valentina Jarc), ki so ju navzoči člani na občnem zboru odobrili. Mirjam Bratina je še na kratko orisala program za leto 2020: 2. februarja bo v KCLB premiera muzikala *Lak za sanje* O'Klape (ponovitev 8. fe-

bruarja), vse četrtke v marcu so na programu predavanja (5.3. Nada Trtnik o medsebojnih odnosih, 12.3. Andrej Perko o reševanju stisk, 19.3. Sara Jerebic o vzgoji mladostnikov in odhodu od doma, 26.3. Sanja Lončar o tem, kako do več energije v življenju); tudi letos nameravajo organizirati telovadbo na prostem, poletno središče, nekaj pobud za mlajše družine in kakšno poletno druženje za mlade.

Občnega zbora so se med drugimi udeležili predsednica ZSKP in goriškega dela SSO Franca Padovan, predsednica KC Lojze Bratuž Franka Žgavec, ravnateljica SCGV Emil Komel Alessandra Schettinova, ravnatelj Mladinskega doma Mauro Leban, predsednik MePZ Lojze Bratuž Marko Terčič. Schettinova je izrazila zadovoljstvo nad sodelovanjem pri muzikalu in sploh pri vseh projektih za mlade ter zaželela Sončnici še veliko uspehov. Padova-

nova je pohvalila navdušenost in zagnanost članov skupnosti družin ter jih spodbudila, naj nadaljujejo po tej poti, zvesti mladim in slovenski besedi. "Ostanimo povezani, to je najpomembnejše! Zveza vam stoji vedno ob strani".

DD

Ob 25-letnici Skupnosti družin Sončnica

Anton Podveršič je društvu daroval krasno leseno sončnico

Gospoda Antona Podveršiča, ki ga domači imenujejo kar Tonče, dobro poznajo vsi tisti, ki obiskujejo nedeljsko sv. mašo v goriški cerkvi sv. Ivana, v kateri sta redno že veliko let prisotna z ženo Marico, ki že nad štirideset let skrbi, da je na zahvalno nedeljo v svetoivanjski cerkvi in pri vstajenjski sv. maši v goriški stolnici na oltarji mizi njen lepo zapečeni hleb kruha. Gospa Marica je namreč odlična kuharica! Na gospoda Antona, ki živi na Solkanskem polju, kjer sin vodi Agriturizem za ostarele Siličanum, in je kljub svojim devetim križem še zmeraj zdrav, krepak in kmetuje ter skrbi za domačo kokošjerejo, imajo lepe spomine tudi tisti, ki so zahajali v njegovo osmico na Solkanskem polju v 70. in 80. letih prejšnjega stoletja, in tisti, ki so pred kar nekaj leti

kdaj zašli v njegovo nekdanjo točilnico, ko je v njej postavljali velike, slikovite jaslice (zdaj jih ima le v domači sprejemnici). Gospod Anton namreč skriva v sebi tankočutno umetniško žilico, ki zazna figure v skrotovičenih vejah in koreninah dreves, grmovja, trt... Krasno zna tudi izdelovati razne lesene predmete in jih oplemenititi z intarzijami, ki so res mojstrsko delo. Tega se ne more lotiti vsakdo!

Že v ravnokar minulem letu se mu je utrnila misel, da bi ob 20-letnici delovanja Skupnosti družin Sončnica izdelal leseno sončnico. In res se je natančno lotil zahtevnega dela: poiskal je primerno razvejeno kostanjevo vejo in jo položil na trden lesen podstavek, na katerega je

nato napisal letnico in začetnici svojega imena in priimka. Rogovilaste konce je izdobil in vanje vstavil umetelno zrezljane, srčaste liste iz češnjevega lesa in krasno izdelane rože iz treh različnih vrst lesa (na

hrbtini strani je pa lubje), ki ponazarjajo že razprta socvetja sončnic ali še v popkih. Domiselno je izdelal venčne liste iz češnjevega, breskovega in drugega lesa ter vsakega posebej z lepilom na poseben način pritrldil okrog osrednjega, temnejšega dela. Vsi cvetovi so obrnjeni proti soncu, kakor se v resnici v naravi obračajo proti viru svetlobe in toplote. Tako mojstrsko narejena sončnica bo odslej stala v Močnikovem domu in vse obiskovalce opozarjala, da je prav tam sedež Skupnosti družin Sončnica, ki je v vseh teh letih zvabila v svoj krog mnogo družin in jih s svojimi predavanji, prireditvami, razvedrilnimi izleti in srečanji duhovno in telesno poživila in okrepila ter jim nakazala smernice za nadaljnjo življenjsko pot v slogi in razumevanju.

IK

Šesta Pravljična urica v Feiglovi knjižnici
Sijajno je leteti na metli!

Približno dvajset malčkov je v družbi odraslih spremljevalcev v ponedeljek, 9. decembra 2019, prihitelo v mladinsko sobo Feiglove knjižnice na šesto, zadnjo Pravljično urico v tem prvem, jesenskem sklopu očarljivih srečanj z domišljijo. Tokrat jih je s pravljico *Bi se gnetli na tej metli?* na čarovniški metli v sinje širjave popeljala Vesna Tomsic, ki vselej zna, kako pritegniti pozornost malih poslušalcev in jih raz-

vedriti. Takoj je poiskala nekaj "korajžnih" pomočnikov, Jadrana, Vido, Margherito, Geremio, Barbaro, ki so ji pomagali sooblikovati pravljico dogajanje, v kateri je bila protagonistka čarovnica Pepka. Ta je s svojo mačko Mico Maco zelo rada letela na metli, kamor je prijazno sprejela vse živalice, kužka, ptička, žabico, ki so ji pomagale najti, kar ji je zaradi bliskovitega šviganja po nebu padlo z metle. Vse se je začelo z njenim visokim

klobukom, ki ji ga je odnesel veter. Potem so si sledile še druge pustolovske nezgode. Na koncu so ji prijatelji z zvijačo pomagali pregnati celo strašnega, rjovečega zmaja, ona pa jim je iz hvaležnosti pričarala "sedežno" metlo, da bi lahko udobneje leteli po nebu. Pravljico o prijateljstvu, ki lahko premosti še tako velike težave, je napisala škotska pisateljica Julia Donaldson (ilustracije v knjižni izdaji je prispeval nemški ilustrator Alex Scheffler), v slovenščino pa jo je prepešnil Milan Dekleva. Vesna Tomsic je iz ljube pri-povedi izoblikovala pravo

drobno gledališko predstavo in pri tem uporabila lutko-čarovnico, plišaste živalice in seveda tako metlo, kot se spodobijo za čarovnice! Po prisrčni pravljici, ki so jo mali cicibani navdušeno spremljali, je vsak izmed njih dobil malo čarovnico iz blaga. Domiselno jih je izdelala s svojimi spretnimi rokami knjižničarka Breda Bertalančič, ki otroke vselej razveseli s temi ustvarjalnimi trenutki. Otroci so lutke dokončali in jih odnesli domov, kjer bodo z njimi lahko podoživljali lepo pravljico o prijazni čarovnici in njenih ustrežljivih prijateljih.

IK

Knjižnica ob 10. obletnici mladinske gledališke skupine O'Klapa

Deset let lepe in dragocene zgodbe

Vse je mogoče, če se le hoče, je naslov knjižice, ki je izšla ob desetletnici mladinske gledališke skupine O'Klapa in so jo predstavili 12. januarja v jutranjih urah v

Publikacija, ki jo je oblikovala mlada Karin Vižintin, vsebuje kroniko desetletja in odlomke iz časopisnih člankov o delovanju, pa tudi nekaj spremnih misli oseb, ki so tako ali drugače

rano v Močnikovem domu in sama s sabo. Njeni mladi so tudi del našega družbenega tkiva: če je treba, povezujejo Cecilijanko in Malo Cecilijanko, sodelujejo pri pravljičnih uricah v Feiglovi

liko obveznosti, zanje pa je pomembno, da se družijo". Režiserka Sanja Vogrič je o muzikal *Lak za sanje* povedala, da gre za posebno zahteven projekt. Izvirno besedilo kulturne komedije iz 60. let prejšnjega stoletja je korenito predelala, priredila našemu prostoru in našim mladim. Gre za zgodbo o odrasčanju mladih in njihovih družinah. V igri, ki jo načrtujejo in pripravljajo od lanskega januarja, nastopa 20 igralcev, vsi pojejo in plešejo, zahtevnejše koreografije (zanje je poskrbel

Obvestila

Vinoteka Števerjanski grič in vinogradniki prirejajo v soboto, 18. januarja 2020, popoldanski izlet in ogled vinske kleti Dobrovo, ene največjih kleti v Sloveniji, z vrhunskimi vini, večkrat nagrajenimi tudi na svetovni ravni. Izletniki se bodo odpeljali ob 12.30 iz Pevme in bodo prispeli na Dobrovo ob 14. uri. Tu jih bo čakal vodič in strokovnjak za ogled kleti. Sledila bosta degustacija šestih vzorcev vin in prigrizek. Vpis v večernem času (Fabjan Koršič, tel. 348 9112824; Fabjan Mužič, tel. 3478844602 in Saverij Rožič, tel. 0481 390688 do

četrtka, 16. januarja 2020.

Pripravke za SCGV Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakažete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale - IBAN IT 97 M 054 841 240 1CC 003 003 6225; SWIFT CIVIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERŠEVANA. Informacije na tajništvu SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Sožalje

Ob izgubi drage mame **Milene Milanič** Valič izrekamo Meliti in svojem iskreno sožalje. PD Vrh Sv. Mihaela

Močnikovem domu v Gorici. Gre za zgodbo o zagnancih, ki so postavili na noge uspešno amatersko mladinsko gledališko družino. Ob okrogli obletnici so tudi predstavili novi podvig skupine, ki deluje pod okriljem Skupnosti družin Sončnica: muzikal *Lak za sanje*, katerega premiera bo 2. februarja 2020 ob 18. uri v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

Brošuro, katere naslov je povzet po stavku Andreja Rozmarna Rose iz *Obutega mačka*, je uredila Erika Jazbar, ki je v nedeljo tudi vodila pogovor s tremi glavnimi akterkami mladinske skupine.

povezane z društvom (župnik Marijan Markežič, Mirjam Bratina, Niko Klanjšček, Franko Žerjal, Katerina Ferletič, Sanja Vogrič in urednica Erika Jazbar); obenem je to osnova za bolj zajeto delo, ki bi si jo skupina s svojim podmladkom, O'Klapi, vendar že zaslužila, je dejala Jazbarjeva. Podrobneje sta opisana dva glavna podviga, ki sta zaznamovala prvo desetletje (igra *Štirje fantje muzikantje* je doživela 27 ponovitev, *Obuti maček* 22), zraven je še napoved novega muzikala, za katerega vlada veliko pričakovanje. O'Klapa "ni samo skupina, ki bi se ukvarjala z gledališčem, z dvo-

knjižnici, berejo poezije na kulturnih večerih itd. So vedno na razpolago. To je lepa in dragocena zgodba". Lepo je, da se zbirajo "pod cerkvenim zvonikom, da imajo jasne vrednote", in da delajo nekaj, kar je za našo družbo koristno. Skupina med drugim poživlja duhovnijo sv. Ivana, "za vsem tem pa je veliko anonimnega dela". Katerina Ferletič, ki je od začetka "motor in duša" O'Klape, je na kratko opisala začetek skupine in prehojeno pot, od birmanske skupine prek prvega miklavževanja, iger, nagrad in zadoščenj do današnjih dni. "Mladi so nadarjeni in imajo ve-

rajo družine, da se starši zavedajo pomembnosti našega dela". Daniela Klanjšček, odgovorna za kostume in organizacijo rekvizitov, je poudarila, da so zarisali in izdelali kostume iz 60. let (za vsakega igralca po dva ali celo do štiri), ki pa so jim dodali "čar modernosti, pridih sodobnega časa". Poudarila je, da so pri delu za gledališko skupino angažirani vsi v njeni družini. "Z veseljem ji posvečamo naš prosti čas: vikendi, ki jih skupaj preživljamo, so prijetni, smo v lepi družbi, najstniki so zadovoljni in mi z njimi... Zato nam tudi vse dobro uspe!"

DD

KCLB: Odprtje skupinske razstave likovnih delavnic

Naše barvano obmejno območje so umetniško prenesli na papir

Umetnica Marina Legovini je na lanskem razstavi Misli v barvah, ki jo je na dan žena pripravil Kulturni center Lojze Bratuž, goriškemu občinstvu predstavila izbor svojih del. V petek, 10. januarja, na odprtju skupinske razstave likovnih delavnic, pa je nastopila v vlogi mentorice, profesorice in predsednice kulturnega združenja *La corte dell'arte - Spazio Alba Gurtner* ter prisotnim v goriškem kulturnem hramu podrobno predstavila dela svojih učencev. Združenje nosi ime po goriški kulturni organizatorici Albi Gurtner, katere sta se občuteno in hvaležno spomnili Marina Legovini in sestra Aurora Gurtner, ki je bila prisotna na odprtju razstave.

Pri delavnicah sodeluje 32 ljubiteljev umetnosti, ki se na likovnih tečajih, tudi v Štarancu in Turriacu, enkrat tedensko srečujejo in se učijo različnih likovnih tehnik - akvarela, akrilika, oljnega slikarstva, tradicionalnega in eksperimentalnega globokega tiska, enkavstike. Učenci so različnih starosti, večina je žensk, in v KCLB je razstavljenih več kot sto njihovih del. Ta so nastala pod vodstvom Legovinijeve in goriškega umetnika Kristiana Sturija, ki vodi tečaje za izdelovanje

portretov in slikanja pokrajine v oljni tehniki.

Po uvodnem pozdravu predsednice KCLB Franke Žgavec in po glasbenem poklonu violinistke Makrine Quinzi iz razreda Jurija Križniča na glasbeni šoli Emil Ko-

Gorice, saj je organiziralo različne kulturne dogodke ob 100-letnici prve svetovne vojne ter pomembne razstave, kot so bile *Segni di superficie*, *C'era-mica un piatto d'artista* in *Cartoline d'autore piu'*, pri katerih je bila zaslužnim

mel je Marina Legovini povedala, da je "v zadnjih osmih letih tečaje obiskovalo skupno skoraj dvesto oseb. Združenje *La corte dell'arte - Spazio Alba Gurtner* se posveča tudi izobraževanju in izpopolnjevanju mladih, ki izbirajo umetnost kot poklic. Pri tem tesno sodeluje z višjimi šolami v Novi Gorici in Kopru, še posebno pa z umetnostno šolo Max Fabiani iz

dijakom podeljena štipendija, pri čemer pa je bilo več kot sedemdeset že uveljavljenih italijanskih in slovenskih umetnikov". Večina razstavljenih del je rezultat slogovnih raziskav posameznih učencev, ki so se začele s poglobljenim učenjem likovnih tehnik, eksperimentiranja in spoznavanja pomembnih avtorjev. Legovinijeva je dodala, da se spretnost

posameznika izboljšuje z vadbo in uporabo ustreznih pripomočkov; papir, čopiče in barve mora umetnik skrbno izbrati, da lahko doseže dobre rezultate. Njeni učenci so izdelali portrete svojih domačih in reproducirali na papir fotografije kamnitih skulptur iz 18. stoletja - "oljnat barve so postale kamen", še posebno pa so se posvetili slikanju pogledov na krajino in naravo, v živo ali s fotografije. Osredotočili so se na naše raznoliko in barvano obmejno območje v vseh letnih časih, na gozd Panovec pri Novi Gorici, na Sočo in suggestivne kote hrvatskih vasic. Obravnavali so študij teme in luči - s črno-belo tehniko so slikali navadne, vsakdanje predmete, cvetje, listje, zelenjavo, karkoli jih je navdihnilo. Preučevali so naravne, fizične in "duševne" pokrajine in se zgledovali po velikih, svetovno znanih umetnikih, ob spoznavanju katerih se je pričelo njihovo notranje raziskovanje in iskanje lastne umetniške poti.

Razstava je lepa priložnost za ogled del mlajših in starejših umetnikov, ki so nastala v zadnjih dveh letih. Učenci Marine Legovini in Kristiana Sturija pilijo svojo tehniko s pomočjo različnih učnih metod, prilagojenih vsakemu posamezniku. Med njimi so osebe, ki so že izbrale svoj stil in želijo izpopolniti tehniko, kot tudi dijaki in študenti likovne umetnosti, ki pripravljajo diplomsko nalogo, ter ljubitelji umetnosti, ki se prvič sramežljivo približujejo učenju različnih likovnih tehnik.

Kat

PD ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

PD Štandrež - Dramski odsek

Johan Chapman

VOHUNI NA DELU

Premiera

Sobota, 25. januarja 2020, ob 20. uri

Abonmajska predstava

Nedelja, 26. januarja 2020, ob 17. uri

Štandrež, župnijska dvorana Anton Gregorčič

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KNJIŽNICA DUŠANA ČERNETA

vabi v četrtek, 23. januarja, v Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici, kjer bo ob 20. uri

IZROČITEV 32. NAGRADE DUŠANA ČERNETA
JAVNI DELAVKI IN ČASNIKARKI
ERIKI JAZBAR

Spregovorili bodo predsednica KCLB Franke Žgavec, predsednik Goriške Mohorjeve družbe msgr. Renato Podbersič in predstavniki Knjižnice Dušana Černeta

SREČANJA
pod lipamiv sodelovanju z
Goriško Mohorjevo družboMAHNIČEVA ESTETIKA
IN LITERARNA KRITIKASpregovorili bodo
avtor znanstvene monografije dr. Ivo Kerže
urednik knjige prof. Tomaž Simčič
predsednik GMD msgr. Renato PodbersičČETRTEK, 23. JANUAR 2019, OB 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

PD Štandrež / Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Scapin je z zvijačami pomagal zaljublencem iz zagat

Čeprav je bilo v nedeljo, 8. decembra 2019, kar nekaj kulturnih ponudb, pa še Andrejev sejem z vrtiljaki, so abonenti *Abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2019*, ki ga prireja PD Štandrež, popolnoma zasedli štandreško župnijsko dvorano Anton Gregorčič. Tja je namreč prišlo v goste Gledališko društvo Kontrada Kanal iz čudovitega kraja ob bistri Soči, ki ima za seboj dolgo zgodovino in že dolgo vrsto let goji prijateljske stike z dramskim odsekom PD Štandrež.

Štandreški komedijanti so stalni gostje na kanalski Kontradi, prav tako Kanalčani v Štandrežu. Tokrat so se občinstvu predstavili z znano Molierovo komedijo *Scapinove zvijače*. Molier alias Jean-Baptiste Poquelin (1622-1673) je to delo napisal l. 1668 v svoji zreli ustvarjalni dobi in se z njim vrnil k tradicijam commedie dell'arte, kot je v lični gledališki "zgibanki" napisal Peter Harl, član igralskega ansambla SNG Nova Gorica, ki je režijsko vodil kanalske igralce v tej novi, odlično izpeljani gledališki izkušnji. Komedijo v imenitnem prevodu Pri-

moža Viteza je tudi opremil z vsečno glasbeno spremljavo. Petra Harla zmeraj bolj spoznavamo in cenimo tudi kot izvrstnega glasbenika. Komedijsko štrečno, ki se zamotava okrog dveh do ušes zaljubljenih prijateljev brez prebite pare, katerima skopuška očeta

Foto DP

načrtujeta povsem drugačno prihodnost in seveda tudi drugačne, dobičkonosne zakonske zveze, odmotava s svojimi duhovitimi in premetenimi domislicami nesebični sluga Scapin. S pomočjo "mističnega" vodnega bitja se zadeve rešijo v prid zaljubljenecem, Scapin pa odnese "krajšo". Igralci Severin Drekonja (Argante), Franc Krnel (Geronte), Primož Božič (Octave), Tine Lovišček (Leandre), Julija Ipavec (Zerbinette), Neža Jeklin (Hyacinthe), Radovan Pušnar (Scapin), Simeon Kodelja (Silvestre), Anka Majnik (Nerine) in Barbara Filej (Carla) so prepričljivo in

učinkovito udeleženi režijske zamisli in želje, tako da je komedija zablestela v vseh svojih humornih, živahnih odtenkih. Občudovanja vredna je tudi njena scenska podoba, ki jo je mojstrsko izdelal likovni umetnik Branko Drekonja z dolgo vrsto uspešnih scenografskih izkušenj za seboj. Komedijsko dogajanje je umeščeno na kanalsko Kontrado. V ozadju namreč vidimo srednjeveške hiše tega slikovitega trga. Sredi odra pa je vodnjak z "vodnim božanstvom". Igral-

kin kostum in njena maska se zelo posrečeno spajata s sivino "kamnitega vodnjaka". Zelo premišljeno so izbrani tudi barviti stilni kostumi, za katere je poskrbela Nevenka Tomašević, dolgoletna vodja šiviljske delavnice SNG Nova Gorica; njena zlata ustvarjalna roka je izdelala ničkoliko kostumov za zelo znane slovenske in tuje kostumografe. Tako dobra predstava, ki je premierno živela v marcu l. 2019 in je natrosila kopico komičnih iskric ter navdušila tudi štandreško občinstvo, si zasluži še dolgo, uspešno odrsko pot.

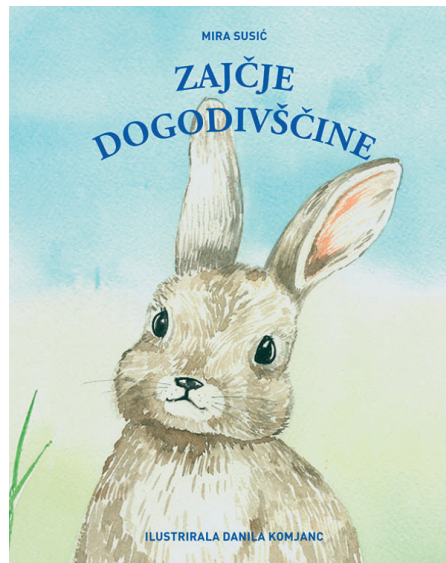
Iva Koršič

Novo pri GMD izpod peresa Mire Susić Zajčje dogodivščine

Redna knjižna zbirka *Goriške Mohorjeve družbe* za leto 2020 ponuja spet tudi otroško slikanico. Knjigo *Zajčje dogodivščine* je napisala Mira Susić, ilustrirala in oblikovala pa Danila Komjanc. Če je ta otroški (in širši) publiki že poznana kot ilustratorica marsikatero knjige Marize Perat in sodeluje z revijo *Pastirček*, pa je avtoričino ime v našem prostoru manj znano. In to kljub temu, da je kot pravljica dolga ustvarjala za Radio Trst A, izdala kar nekaj otroških knjig, v glavnem pri založbi *Ekslibris*, poleg tega, da je pri italijanskih založbah objavila vrsto zgodovinskih knjig in pripovedi za otroke. Njena knjiga *Čudni gosti* je pred kratkim dobila nagrado revije *Mentor* kot najboljša knjiga leta, izdana v samozaložbi.

Iz Mirinih knjig za otroke se odraža velika ljubezen do živali, ki nastopajo v pravljicah in basnih kot nosilke človeških lastnosti, tako vrlin kot razvad in napak. Nova knjiga prinaša pet zgodb: *Moj kožušček*, *Polževa hišica*, *Hude mravlje*, *Razbiti panj* in *Strašna pošast*. Zajček je pravi junak, v smislu, da ni tipiziran. Torej ni bojazljiv, temveč preigrava različne drže in občutja, je včasih tudi ošaben, drugič hvalisav, tretjič nepreviden. Zanimivo je, da se v pripovedih ob njem vedno pojavlja tudi čuk. V njem in v njegovih besedah

se zrcali modrost, saj zajčka kot druge gozdne živali opominja in opozarja na to, kar je prav. Največkrat tako, da navaja znane pregovore, denimo *Lastna hvala, cena mala*, ali pa *Pravega prijatelja spoznaš v stiski*, pa še *Vsak je svoje sreče kovač*. Zgodbe se oklepajo ustaljene strukture:

hur, ki morajo tako ali drugače reševati svoje vsakdanje probleme. Tako kot otroci z odnosu z vrstniki in okoljem. Videti je, da avtorica želi popestriti izražanje z rabo slikovitih označb za živali. Zajček je zdaj *dolgoušec*, zdaj *krat-korepec*, veliki čuk je *modra ptica*, medved je *kosmatinec*, *orjaška žival*, srna je *sloka* ali *vitka gozdna živalca*. Zanimivo poanto predstavlja nastopanje smrdljivega dihurja, ki se sprva zdi *strašna pošast*, *nevarna zverina*, potem pa se pred očmi srne, zajčka in vedno prisotnega čuka požeze iz skrivališča votlega hloda. Dejansko se izkaže, da ni smiselno zganjati panike ali se jati preplaha v gozdu. Vanj je zašel tudi škrt, ki je nagajivo zabrisal kak soglasnik ali razmik med besedami.

Za likovno podobo in oblikovanje knjige je poskrbela ilustratorica *Danila Komjanc*. Njeni živalski liki so naravnost očarljivi, tako polni, plastični, da se bodo malim bralcem in bralkam gotovo prikupili. Posebno nekatere odlikuje živ, iskren pogled, ki daje globino njihovim karakternim in vedenjskim značilnostim. Ob večjih živalskih podobah so tu tudi mravlje, čebelice, metuljčki in zelena listnata ali travnata preproga, posejana z barvitimi cvetovi.

Majda Artač Sturman

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (94)

Dimitri Tabaj

Planina - narava, gradovi in rodbine (2)

Češki gozdarski inženir in speleolog Viljem Putick je bil na Krasu zelo priljubljen med ljudmi. Ivan Gams je v reviji *Proteus* ob stoletnici njegovega rojstva napisal: "Vrednost Putickovega dela so pripoznali in ovrednotili tudi svetovno znani kraški morfologi, med njimi tudi E. A. Martel in J. Cvijić, ki je med drugim pisal Puticku tudi naslednje: 'Opazovanja in poskuse, katere ste napravili na Krasu, so takega značaja, da jih ne moremo zadosti oceniti'. Stoletnice njegovega rojstva se je spomnil tudi znani biospeleolog dr. K. Absolon, ki je ob tej priložnosti napisal topel članek v »Lidova demokracije« (Brno, 31. VII. 1956). Prav je, da se ga spomni tudi naša dežela, ki ji je posvetil vse svoje delo in ki mu je postala druga domovina".

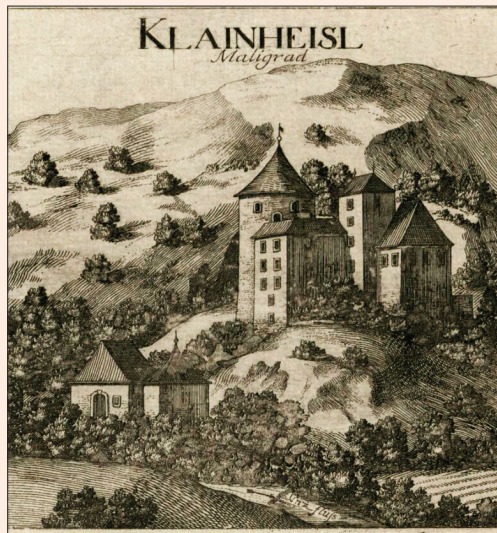
V Planini je od pamtveka potekala pomembna cesta proti Postojni in križale so se poti proti Logatcu, Cerknici, Trstu, vse do Jadrana. Stalo je tukaj prazgodovinsko gradišče, kasneje pa rimska utrdba. Ravno zaradi strateške lege so bili zgrajeni pomembni gradovi, ostanki katerih so še vidni. V članku Nataše Stupar - Šumi (Varstvo spomenikov 28, Ljubljana, 1986) z naslovom Dvorec Planina pri Rakeku je navedeno, da je bila Planina mitnica Goriških grofov in da na dan sv. Marjete, krajevne zaščitnice, je trg imel pravico do letnega sejma. Prav tako je imel pravico do tržnega dne. S časom so tukaj postavili tudi pomembni cerkvi: cerkev sv. Marjete (1771) in cerkev sv. Roka (1761), ki hrani imenitna dela Matevža Langusa, Franza Kurza zum Thurn und Goldenstein in Janeza Valentina Metzingerja.

V neposredni bližini Planinske jame najdemo lepo ohranjen Ravbarjev stolp. Gre za ostanek tako imenovanega Malega gradu, po katerem je bila nekoč imenovana sama jama (Malograjska jama). Nastal naj bi na rimskih temeljih (pred leti so našli tudi ostanke rimskih pilonov, ki jih hrani Notranjski muzej Postojna). V Slavi vojvodine Kranjske - delo barona Janeza Vajkarda Valvasorja - najdemo sliko še obstoječega Ravbarjevega okroglega stolpa - zraven katerega so nekoč stali, po sliki sodeč, še drugi stolpi - zraven reke Unice pa nižja, verjetno obrambna, poslopja. Prvi lastniki gradu naj bi bili gospodje

Novograjski iz Novega gradu (danes Podgrad v Brkinih), sledili so Hallerji in Ravbarji, po imenu katerih je stolp še danes poznan, medtem ko je kasneje pripadal bližnjemu gradu Hošperk, o katerem bomo še pisali. Ravbarji so bili pomembna plemiška družina, ki je bila znana že v času karantanskih vojvod (imeli so pravico do ropanja po deželi po smrti starega vojvode do ustoličenja novega) in je kasneje imela pomembne zadolžitve (npr. cesarski glavarji in svetniki, častniki, škofje) in se je večkrat izkazala v junaških bojih proti Benečanom in Turkom: na primer ko je Nikolaj Ravbar pomagal pri Beljaku na Koroškem leta 1492 in so naši premagali 20.000 Turkov pod vodstvom Ali paše, ali v znameniti bitki pri Sisku leta 1593 proti Hasan paši, ko smo Slovenci odigrali odločilno vlogo in je bil Adam Ravbar konjeniški glavar kranjskih težkih strelcev (vir Rudolf Andrejka). "Ob zmagoslavni vrnitvi Adama Ravbarja na svoj grad Krumperk na Gorjuši pri Domžalah je bila zasajena na dvorišču lipa, ki je živela do leta 2018 (imenovana tudi Valvasorjeva lipa, saj jo je baron Valvasor - čigar mati, baronica Ana Marija roj. Ravbar, je bila s Krumperka - upodobil na svoji grafiki)." Podvigu Adama Ravbarja je Josip Lavtizar celo posvetil opereto.

Ravbarjev stolp pri Planinski jami. Gre za ostanek tako imenovanega Malega gradu, po katerem je bila nekoč imenovana sama jama (Malograjska jama).

Mali grad. V Slavi vojvodine Kranjske - delo barona Janeza Vajkarda Valvasorja - najdemo sliko še obstoječega Ravbarjevega okroglega stolpa - zraven katerega so nekoč stali, po sliki sodeč, še drugi stolpi - zraven reke Unice pa nižja, verjetno obrambna, poslopja.

Ob zmagoslavni vrnitvi Adama Ravbarja na svoj grad Krumperk na Gorjuši pri Domžalah po zmagoviti bitki proti Turkom je bila zasajena na dvorišču lipa, ki je živela do leta 2018 (imenovana tudi Valvasorjeva lipa, saj jo je baron Valvasor - čigar mati, baronica Ana Marija roj. Ravbar, je bila s Krumperka - upodobil na svoji grafiki). Istega leta so na njeno mesto zasadili novo lipo. Vir slike: domzalec.si - foto dr. Franc Habe.

Valvasorjeva grafika gradu Krumperk.

Bitka pri Sisku, grafika barona Janeza Vajkarda Valvasorja z naslovom Zmaga Kranjske (Carniolae victoria).

S 1. strani

Čuj, o preljubi ...

Foto MC

Božični koncert ZCPZ je vsako leto nova zgodba; tokrat je spregovoril o hvaležnosti, ustvarjalnosti in sodelovanju. Letos je bil koncert, ki so mu dali naslov *Čuj, o preljubi sosed moj*, pravi monografski poklon zborovodji in skladatelju Zorku Hareju.

Leta 1963 je bil med ustanovitelji ZCPZ, skoraj 40 let je bil njen predsednik in nato častni predsednik. Poslušalci so lahko prisluhnili izvedbi njegovih božičnih pesmi za štiri različne zasedbe, pri katerih je sodelovalo kar 14 tržaških zborov, ki so na ta način

poudarili skupni poklon, ki ne nosi imena posamezne skupine, temveč celotne zborovske skupnosti, je ob koncu dejala Paliaga. Pod vodstvom Nede Sancin je najprej nastopil otroški mladinski zbor, ki so ga sestavljali pevci Mladinske pevske skupine Vesela

pomlad, Mladinskega pevskega zbora Igo Gruden in Otroškega pevskega zbora Glasbene matice. Ti mladi pevci so imeli na programu

Ivana Kresevič. Sledile so pesmi za moški zbor, ki sta ga sestavljala Fantovska skupina Devin-Nabrežina in Moška vokalna skupina Stane Malič in ga je vodil zborovodja Janko Ban, za ženski zbor, ki ga je vodila Aleksandra Pertot in so ga sestavljale pevke Dekliške vokalne skupine Primorsko in Ženske skupine Barkovlje, ter za priložnostni mešani zbor ZCPZ pod vodstvom Mateje Černic. Pri ženski zasedbi sta solistične dele zapeli Andreja Štucin Cergol in Lucija Tavčar. Zbore je na orglah spremljal organist Matej Lazar. Nastopajoči so izvajali skladbe, ki že desetletja spadajo v zakladnico klasičnih božičnih pesmi slovenskih zborov; zapeli pa so tudi bolj redko izvajane Harejeve skladbe in tiste, kot omenjeno, v čisto novi

preobleki z instrumentalno spremljavo. Koncert, ki je do danes ena najbolj priljubljenih zborovskih tradicij na Tržaškem, so obogatile misli Zorka Hareja iz spremne besede zbirke *Čuj, o preljubi sosed moj*, ki jih je prebiral Marijan Kravos. Pred slavnostnim koncertom, ko je zadonela pesem vseh sodelujočih zborov in pevcev zveze, je slovensko občinstvo in širšo skupnost pozdravil še tržaški škof Giampaolo Crepaldi. Nadškof se je toplo zahvalil za vsakoletno občuteno pevsko in glasbeno darilo. Povedal je, da so ga presenetili raznolikost zborov, sposobnost mešanja različnih generacij in ne nazadnje izbran program, ki je počastil kulturno in umetniško zapuščino velikega človeka, kot je bil Zorko Harej.

Božični koncert v Nabrežini

V nabrežinski cerkvi sv. Roka se tradicionalno prirejajo božični koncerti. Tokratni, z naslovom *Če kdaj, to noč*, bo še posebej zanimiv, saj ga bodo oblikovali sami mladi, ki so že dokazali svojo odličnost. Gre za projekt, ki je bil lani izvajan na Goriškem. Občinstvu se bodo predstavili članice večkrat nagrajenega Dekliškega pevskega zbora Igo Gruden pod vodstvom Mirka Ferlana, ob njih pa še sopranistka Nada Tavčar in trije instrumentalisti (Kata Dodič in Laura Tomasella - violini ter Matjaž Zobec - klavir). Koncert, ki bo v nedeljo, 19. januarja, s pričetkom ob 16.30, prirejajo AŠD Sokol, SKD Igo Gruden, Godbeno društvo, Jus Nabrežina in Združenje staršev osnovne šole Virgila Ščeka.

S 1. strani

Kako in kaj z nekdanjo vojašnico?

Če bi se slučajno država odločila nameniti nekdanjo vojašnico za pribežnike, bi morala upoštevati usmeritev in navodila prostorskega načrta, ki pa centra za priseljence tam ne predvideva. Občina sicer lahko spremeni namembnost območja, vendar to terjja čas. Na srečanju je bil deležen odobravanja tudi protipredlog, ki si ga je omislil predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta Marko De Luisa: "Mar ne bi Občina Trst raje uredila center za pribežnike v starem pristanišču, kjer razpolaga z obsežnimi površinami? Ker bi ta nastal nedaleč od

zala za (samo zanj) duhovito domisljico, kateri ne gre nameniti veliko pozornosti, so pridobila veliko več pomena prizadevanja, predstaviti ka-

korakali vojaki, raste grmovje in drevje. Domačini so si v vseh teh letih prizadevali, da bi območje, do katerega nimajo dostopa, dobilo novo namembnost in urejeno podobo. Njihov trud je bil doslej zaman. **Prošnje in zahteve brez odgovora**

"Ta zgodba se vleče od leta 1995", je na srečanju v imenu domačinov obrazložil Pavel Vidau. Vlada je že takrat pri

Foto damj@n

kvesture, železniške postaje in prefekture, bi bil vsekakor z lahkoto nadzorljiv". Na večeru, na katerem so spregovorili Ugo Poli, Mirta Čok, članici rajonskega sveta Lara Di Pace in Marta Fabris, Kristina Kovačič, Zaira Vidau in Dario Vremec, je bil med drugim izrečen razmislek o dogajanju s krajevne na širšo raven: emigrantom bi morala pomagati Evropa in ves razviti svet, da bi ti lahko v miru živeli v svojih rojstnih deželah. A kaj, ko prav Zahod z izkoriščanjem, netenjem vonj in orožarsko industrijo povzroča emigrantske tokove ...

25 let prizadevanj za prekvalifikacijo

Ker se je županova izjava izka-

terih je bil namenjen večji del javnega srečanja v Banih, za prekvalifikacijo območja nekdanje kasarne, ki ima pomenljivo zgodovinsko in okoljsko vrednost. Vojašnico Monte Cimone je italijanska vojska zgradila v tridesetih letih prejšnjega stoletja. Ime nosi po najvišjem vrhu v zahodnem delu Montazeve skupine, Strmi peči, ki jo obdajajo strme prepadne stene; do vrha gore, piše v vodniku, gre ena sama pot. Vojaško območje, površina katerega je enaka 25 nogometnim igriščem, je ograjeno. Vojska je Bane zapustila pred 25 leti in odtlej vojašnica propada. Na dvoriščih in ploščadih, po katerih so nekoč

Banih nameravala urediti center za sprejem migrantov. Zaradi protesta domačinov in previsokega stroška, ki bi bil potreben za preureditev vojašnice, so oblasti svojo prvotno zamisel opustile. Kmalu zatem so Banovci začeli predstavljati predloge za obnovo in smiselno uporabo območja: z nekdanjo vojašnico bi moralo spet razpolagati krajevno prebivalstvo. "Pisali smo vsem pristojnim ustanovam, tudi v Rim, a nismo od nikogar nikoli prejeli odgovora", je razočarano obrazložila predsednica društva Grad, Norma Križmančič. Ker je na območju prava goščava, ki predstavlja nevarnost v primeru požara, se je vaški jursarki od-

bor lani ponudil za čiščenje vejevja in rastlinja. Tudi z Inšpektorata za gozdove niso prejeli odgovora. Razočaranje se je spremenilo v jezo in kritiko do pristojnih, ki bi morali skrbeti za območje, a jim za to ni mar.

Živ spomin na plemiče

Da ne gre le za eno izmed številnih vojašnic, ki v obmejnem prostoru propadajo, se je treba zahvaliti zgodovinskemu spominu, ki se je v Banih ohranil. "Na Mandriji je bilo pred gradnjo kasarne posestvo z vilo plemičev Burgstaller-Bidischini", je povedala raziskovalka Neva Husu. Na njem so pred prvo vojno delali malodane vsi vaščani. Posestvo je zaobjemalo polja, utrdbo, urejen park z gredicami, drevesi in kali, spomenik in vodnjak. Joseph Burgstaller-Bidischini je bil politik in predsednik komisije za pogodovanje Krasa. S člani plemiške družine je bila vaška skupnost v tesnem stiku. Ob svojem prihodu je vojska vilo porušila in na njenem mestu zgradila kinodvorano za vojake, park prekrila s plastjo cementa in "štirno" zasula. Tako je bila storjena nepopravljiva škoda, ocenjujejo domačini. Od starodavnih zgradb se je do dandanašnjih dni na območju ohranila le cerkva sv. Florijana, na katero so Banovci, ki se imajo za "moralne dediče" nekdanjega posestva, zelo navezani. Ker so z bolečino v srcu spremljali, kako vse skupaj zadnja desetletja propada, so pred leti poverili mladi arhitektki Sari Carciotti, naj iz dela razvojni načrt za območje (o tem v sosednjem članku). V prepričanju, da gre za "pravo pot", ki pelje v smer prekvalifikacije nekdanje vojašnice, ki nosi ime po gori, do vrha katere vodi ena sama pot.

Pogovor z arhitektko Saro Carciotti

Da so predlogi Banovcev osnovani na zgodovinskem spominu, a tudi na konkretnih željah in zahtevah prebivalstva, priča dejstvo, da je bil pred sedmimi leti izdelan inovativen razvojni projekt za celotno območje nekdanje vojašnice Monte Cimone. Tega je na javnem srečanju predstavila arhitektka Sara Carciotti.

Navadno doživljajo skupnosti projekte "od zgoraj navzdol". Ta je pa nastal od "spodaj navzgor"? Kako to?

Gre za nove oblike načrtovanja, pri katerem je skupnost soudeležena. Najprej ljudi, ki bodo ta projekt uporabljali, vprašajo, kaj si želijo in potrebujejo. Nato analizirajo zbrane podatke in upoštevajo, kar za območje predvideva prostorski načrt. Nato izdelajo prvi osnutek projekta, ki ga lahko še spremenijo, vendar ne glede na funkcionalnosti posameznih delov. Tako inovativno načrtovanje upošteva konkretne želje ljudi, da bodo nato le-ti območje res imeli za svoje in ga takega tudi doživljali. Ni torej nekdaj, ki odloča o razvoju skupnosti, ampak ta soddloča o svoji okolici.

Kaj predvideva načrt? Bi ga predstavili?

Projekt nosi naslov *Krajinski javni park*, ki naj bi bil namenjen športnim in kulturnim dejavnostim, prikazu zgodovine območja, muzeju, vrtcu in jaslom, didaktičnim in t. i. mestnim vrtovom, zimskemu vrtu, manjšim stanovanjem za starejše občane in tiste, ki bi v določenih življenjskih obdobjih potrebovali streho nad glavo. Na območju bi bile urejene kolesarske in druge steze. Zaradi rušenja dotrajanih vojaških stavb bi iz vsega odpadnega materiala na območju nastal umetni grič, na katerem bi uredili razgledno točko. Predvidena je tudi realizacija spomenika (labirinta), jezera, sadovnjakov in električnih central na vetrni pogon.

Ambiciozen projekt! Kako do njegove uresničitve?

Nastajati bi moral postopoma. Najprej bi porušili vse vojaške objekte. Nato bi uredili zunanje površine. Kar je naravnega, bi ostalo. Ko bi ljudje pričeli zahajati v park, bi sledila gradnja prostorov za druge dejavnosti. Banovci bi lahko delno to ozemlje upravljali, denimo, obdelovalne površine bi lahko dajali v najem vrtničarjem. Park bi sicer bil namenjen širši javnosti.

Kakšen gradbeni slog naj bi označeval stavbe?

Iz spoštovanja do pomenljive zgodovine območja bodo nove gradnje nastale točno tam, kjer so že stale stare. S tem bo vzpostavljena miselna kontinuiteta s preteklostjo. Sicer pa temelji projekt na enakovrednem prepletu tradicije in inovacij. Naj navedem primer, vsi objekti bodo grajeni iz kraškega kamna, notranje stene le-teh bodo pa iz stekla, da bo lahko podnevi svetloba pronicala v notranjost prostorov; ponoči razsvetljeni stekleni elementi bodo pa razpoznavni.

Mch

Pihalni orkester Breg slavi 130-letnico delovanja Jubilejne koncerte je uvedlo gostovanje Pihalnega orkestra Koper

Pihalni orkester Breg slavi letos 130. obletnico delovanja.

Okrogli jubilej nameravajo godbeniki iz Doline in okolice obeležiti z raznimi koncerti. Prvi od teh je prišel na vrsto v nedeljo, 12. januarja, popoldne, ko so povabili v goste kolege iz glavnega mesta Južne Primorske. Pihalni orkester Koper, ki ga vodi Boris Benčič, je v občinskem gledališču Franceta Prešerna v Boljuncu nudil v poslušanje

zanimiv in mojstrsko izveden program, ki je poslušalce zadovoljil in razveselil. Spored se je pričel z izvajanjem romantične in svečane uverture *Resplendent Glory* Rossana Galanteja. Sledila je skladba Franca Cesarinija *Images of a City*, ki je prikazala

vrvež velemesta in oaze miru, ter glasba Johna Williamsa iz znane kinematografske sage

zanimanjem prisluhnilo skladbama *Ne bodi kot drugi* (Gorazd Čepin) in *Belo nebo*

Foto damj@n

Vojne zvezd. Po izvedbi melodije iz Disneyjeve uspešnice *The Lion King*, ki je predstavila brezskrbnost življenja v afriški savani, je prišla na vrsto koračnica *Zlatorog* Vinka Štrucla. Za božično-novoletnimi motivi Čajkovskega je občinstvo z

(Patrik Greblo), izvajanje katerih je s svojim svežim glasom spremljala mlada primorska pevka Manca Kozlovič; škoda le, da so jo orkestraši občasno preglasili. Proti koncu programa so se aplavzi v dvorani podaljševali, vzdruže v njej pa se je povsem

razplamtelo ob izvedbi energičnih ritmov *Ciganske zgodbe* Emila Glavnika. Glasbeno uprizoritev sklepne polke je občinstvo spremljalo s ploskanjem.

Koprski orkester, ki združuje 55 članov, je s koncertom potrdil kakovost nastopanja. Začetki godbeniškega udejstvovanja v Bregu segajo v leto 1890, na Slovenskem pa predstavlja le-to razširjen in zakoreninjen pojav.

Kot je v pozdravnem nagovoru izpostavil predsednik Zveze slovenskih godb, Boris Selko, na slovenskem etničnem ozemlju delujejo 103 pihalni orkestri, v katerih igra 7 tisoč godbenic in godbenikov. Na koncertu, ki je potekal v sodelovanju z dolinsko občinsko upravo, je poslušalce in glasbenike pozdravil dolinski župan Sandy Klun.

Praznovanje visokega jubileja se bo v Bregu nadaljevalo že v nedeljo, 19. januarja, ko bodo člani Pihalnega orkestra Breg pri Domju (v domu Antona Ukmarja) zaigrali na tradicionalnem koncertu ob pozdravu novemu letu.

Mch

Obvestila

Mesečna maša v slovenskem jeziku v domu ITIS, ul. Pascoli 31, bo v torek, 21. januarja, ob 16.30, v cerkvi v I. Nad. (z dvigalom na oddelek Margherita, nato levo); vabita Področni svet Pastoralnega središča in Vincencijeva konferenca

Darovi

Za svetoivanski cerkveni pevski zbor darujeta Mirjana Parovel 50 evrov in Boži Kocjančič 20 evrov. **Za rojansko glasilo Med nami** daruje Lizeta Janežič 20 evrov. Ob 36. obletnici smrti predragega očeta **dr. Antona Kacina** darujeta Marija in Metka 100 evrov za Kulturni center Lojze Bratuž.

Boršt / COŠ Frana Venturinija

Adi Fonda nagrada za najlepšo voščilnico

Foto damj@n

Na natečaju za najlepšo božično voščilnico, ki ga je SSO razpisal v sodelovanju z revijo Pastirček, je bila nagrajena Ada Fonda, učenka celodnevne osnovne šole Frana Venturinija v Borštu. Mlada avtorica je bila izbrana med kar 367 sodelujočimi. Njeno voščilnico je SSO odposlal orga-

nizacijam in posameznikom po vsem svetu. Na priskrbenem srečanju, ki je potekalo v torek, 14. januarja 2020, je predsednik SSO Walter Bandelj nagrajenki izročil bon za nakup knjig v višini 100 evrov. Srečanja sta se udeležila tudi ravnateljica Lučka Križmančič in urednik Pastirčka g. Marijan Markežič. / Mch

Finančna podpora Dežele Furlanije Julijske krajine 240 tisoč evrov za boljšo turistično ponudbo Krasa

Nastanitveni obrati na go-riškem in tržaškem Krasu bodo lahko deležni finančne podpore, če se bodo odločili za izboljšanje turistične ponudbe. Tako izhaja iz v Uradnem listu Dežele Furlanije Julijske krajine objavljenega razpisa Lokalne akcijske skupine Kras. Pobuda se uvršča v sklop razvojnih iniciativ, ki so bile odobrene v okviru Programa podeželskega razvoja Dežele FJK za obdobje 2014-2020. Namen razpisa v višini 240 tisoč evrov javnih sredstev (103.500 evrov je evropskega, 136.500 evrov pa državnega izvora), ki bo-

do razdeljena kot podpora zasebnim naložbam, je izboljšati (v smislu zagotavljanja kakovosti in okoljske vzdržnosti) turistične storitve na podeželju. Za prispevek v višini 50 odstotkov od izvedene investicije lahko zaprosijo upravitelji bed & breakfastov, oddajalci sob, lastniki stanovanj, ki so opremljena v turistične namene, turistične kmetije in druga podjetja. Najmanjša vrednost posamične investicije, za katero je mogoče zaprositi prispevek, znaša 13 tisoč, najvišja pa 60 tisoč evrov. Ovrednotenje oz. izboljšava nastanitvenih obratov zaobjema števil-

ne posege: ureditev wellness kotičkov in prostorov za apiterapijo, fitoterapijo in aromaterapijo; povečanje spalnih zmogljivosti; preureditev prostorov za kulturne prireditve o Krasu, pravo in predelavo živil, tečaje in dogodke o dobrem počutju in naravnih metodah; prenovo stavb za ovrednotenje kraške arhitekture s tipičnim gradbenim materialom (npr. kamnom); ukrepe za doseganje odlične energetske ali okoljske učinkovitosti stavb ter namestitve na le-teh naprav za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.

Pri LAS-u ocenjujejo, da predstavlja turizem dobrega počutja za Kras veliko razvojno priložnost. Tovrstni turizem zagotavlja stik s krajevno biotsko raznovrstnostjo in podpira okoljsko trajnost. "Z iz-

boljšanjem kakovosti nastanitvenih zmogljivosti, ki aktivirajo z naravo in okoliško pokrajino povezane storitve, se poskrbi za dobro počutje obiskovalcev Krasa", so prepričani.

Prispevkov iz razpisa bodo deležne samo investicije na že obstoječih poslopih, ki se nahajajo v občinah Sovodnje, Zagraj, Foljan-Sredipolje (delno), Doberdob, Ronke (delno), Tržič (delno), De-

vin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor, Trst (delno), Dolina in Milje. Kdor bi bil rad deležen prispevka, se mora prijaviti. Postopek je dokaj zapleten in težaven. Prijavo je potrebno predložiti v roku 90 dni po objavi razpisa v Uradnem listu Dežele FJK, v katerem je navedena vsa zahtevana dokumentacija. Interesenti, ki bi se radi podrobneje seznanili z vsebino razpisa, lahko stopijo v stik z LAS-om Kras po elektronski pošti (info@galcarso.eu) ali osebno (Trg Vittorio Veneto 4, Trst). Osebe Lokalne akcijske skupine bo vsekakor vsebinsko razpisa predstavilo na dveh področnih srečanjih.

Mch

Decembrski poučni izlet v Lonjerju in okolici Turistično neizkoriščen potencial

V naših vaseh in njihovi okolici je veliko zanimivosti, ki bi jih veljalo ovrednotiti in širši javnosti ponuditi na ogled, še predvsem tistim, ki aktivni oddih radi združujejo z odkrivanjem snovne in nesnovne kulturne dediščine. Do tega sklepa so prišli udeleženci poučnega izleta, ki je v nedeljo, 8. decembra, potekal v Lonjerju in okolici. V vasi, ki se nahaja pod kraškim robom v neposredni bližini Trsta, so obiskovalci spoznavali kulturno, arhitektonsko in krajinsko dediščino kraja. Z uspehom pobude, namen katere je "približati človeka naravi in okolju", je organizatorica, arh.

Monika Milič, nedvomno doseglja zastavljeni cilj. Na začetku so izletniki spoznali, da je Lonjer najstarejša vas v okolici Trsta. Prvič se njeno ime, ki verjetno izhaja iz latinščine (longus ager-dolgo polje), omenja leta 1139. Na bližnji vzpetini je v prazgodovini stalo gradišče, ki ga je raziskoval tržaški arheolog Carlo De Marchesetti. Med hojo po vasi so se udeleženci ustavljali ob postajah učne poti, ki so jo pred 12 leti izdelali na katinarski podružnici nižje srednje šole sv. Cirila in Metoda. Arhitektura starejših lonjerskih hiš in skromnih gospodarskih poslopij je z določenimi razlika-

mi podobna stavbam v breških vaseh. Enonadstropne hiše so v glavnem grajene iz peščenjaka, apnenca je v njih malo. V vasi, ki omogoča spoznavanje nekdanjih tradicionalnih gradbenih tehnik, so tudi v dolge nize razporejene hiše. Pohodniki so imeli priložnost

spoznati tudi antifašistični boj in povojno kulturno delovanje Lonjercev. Kot v sosednjih vaseh je bila tudi v Lonjerju živinoreja precej razvita. Pašnike so Lonjerci imeli na Krasu, njive, vinograde in vrtove pa južno od vasi. Zanimivost kraja predstavlja Potok, ki teče ob vasi in je med naj-

daljšimi in najbolj vodnatimi v tržaški občini. Izletnike je domači kmetovalec Ivo Glavina pospremil do izvira Studenca. Kraj, ki je zaradi čiste vode in lepega rastlinja lep, so uredili pred več kot 175 leti. Ko ni bil še v vas speljan vodovod, so ljudje hodili k studencu po vodo. Kmetovalec je predstavil tudi vinogradniško ponudbo zaselka. V Lonjerju so tla flišnata, a ne povsod, kar se odraža v končnem proizvodu-vinu. Glavina med drugim obdeluje vinograd, v katerem je zemlja delno ilovnata in delno kraška: "Zaradi tega pridelujem iz trt iste sorte dve precej različni vini". Izletniki so si nato ogledali območje pod katinarskim gričem. V Podbrdu, kjer so nekoč domačini kmetovali, raste danes

gozd, v katerem so se razmnožili merjasci. Da bi se ubranil pred njimi, je Glavina svoj terasasti vinograd, ki ga obdeluje ročno, ogradil z jekleno mrežo. "Čeprav delo ni lahko, sem zadovoljen, da lahko obdelujem zemljo, ki sem jo podedoval od svojih prednikov", je obrazložil udeležencem izleta. Pohodniki so tam izvedeli marsikaj zanimivega tudi o suhozidni gradnji, ki jo je lani Unesco vpisal v seznam nesnovne dediščine, in pa o v zidovih grajenih votlinah (kučah), v katere so se nekoč pred neurjem zatekali kmetovalci, ki so v njih tudi shranjevali orodje. Brez rednega obnavljanja zidov tvegamo, da se "porazgubi znanje o suhozidni gradnji, ki se je nekoč prenašalo iz roda v rod", je ocenila Miličeva in dodala, da imajo vasi na Tržaškem velik neizkoriščen turistični potencial.

Mch

NOVI
GLAS

Letna naročnina ostaja nespremenjena!

ITALIJA, SLOVENIJA 50€; INOZEMSTVO, PODPORA 100€

Uredništvo

www.noviglas.eu

gorica@noviglas.eu

+39 0481 550330

Uprava

zadruga.gm@gmail.com

+39 0481 533177

